

“Še se najdejo ljudje, katerim so besedila pomembna”

Kdor je te dni dobil v roke album *Iz dneva v dan* (Celinka, 2011), se je gotovo vprašal, kdo je Marko Grobler

GREGOR BAUMAN

Priznam, tudi sam do lanskega zbora kantavtorjev v Rušah nisem vedel, kdo je ta fant, četudi se je njegovo ime večkrat prikradlo med vabila in dopise z raznih prireditelj ... Marko v mojih žirantskih zapiskih takrat ni bil preslišan, četudi je bila selekcija zavoljo izjemne (in širše preslišane) kakovosti nad vse “nemogoča.” Že takrat je (s)tekla beseda o albumu, ki bo nosil zgolj njegovo ime ter tako dopolnil njegov “Ezlek”, sposojeni (Feri Lainšček) in avtorski opus. Z albumom Marko nadaljuje tradicijo žlahtno “mariborskih” poetov, od poznega Predina dalje. Je iskrič, zabaven, malce ironičen, ljubeč do svoje žene ... In ujet v posturbani rockovski etno, karkoli to že je. Tokrat je okoli sebe zbral več glasbenikov. Nekaj njih (Simon Šimat – električna kitara, Luka Gaiser – kontrabas, Bojan Logar – klarinet, Ciril Sem – bobni in **Janez Dovč** – harmonika) bo z njim na odru Udarnika jutri zvečer (ob 20. uri) predstavilo najnovejši projekt. Naslednjič, pravi, se bo pojavil sam s kitaro ... “Do takrat se bomo prebi(ja)li iz dneva v dan.”

Iz dneva v dan je tvoj prvi pravi samostojni album. Kakšen je (bil) občutek, ko si bil za vse odločitve odgovoren izključno sam?

“Res je, album sem izdal pod svojim imenom in skladbe na njem so po večini moje. Ampak bilo bi krivično, če bi trdil, da je moje samostojno delo. Pod aranžmaje se je podpisal Simon Šimat. Sodeloval je cel kup glasbenikov - in vsak na nek način odgovarja za svoj del. Kritike se bodo seveda zapisale na moje ime. Biti sam pomeni, da lahko napišem besedilo, si izmislim melodijo, najdem prave akorde in nastopim samo s kitaro in z glasom. Za ta album bi bilo to premalo.”

Projekt je nastajal dolgih šest let.

“Večino skladb sem imel že takrat, in če bi se lahko zaprl za kak mesec v studio, bi šlo verjetno hitreje. Malo za tem, ko sva s Simonom začela snemanje, sem si ustvaril družino. Poleg službe je družina postala nova prioriteta, zato je za glasbo ostalo manj časa. Večinoma je bil omejen na večerne ure. Ni se mi mudilo. Vsake toliko časa sva se s Simonom dobila, nekaj posnela, poklicala koga, da odigra svoj del, se družila in veliko pogovarjala. Drugi so šli zvečer na pivo, midva pa v studio.”

Ali v tem časovnem vakuumu nekatere pesmi ne izgubijo svoje pomenske aktualnosti?

“Ne, besedila niso časovno omejena. Praktično nikoli ne pišem o kakšnih aktualnih dogodkih. To pokrivajo časopisi. Moje teme so večne. Verjetno bom o njih lahko pel tudi čez deset ali dvajset let. Včasih me morda res kakšen dogodek zmoti, da napišem pesem, ampak jo vedno postavim v širši kontekst. Če bi se spustila v analizo pesmi, bi ugotovila, da je o tem ali onem pisal že marsikdo davno pred menoj in da bo tako tudi, ko mene več ne bo.”

Omenil si že, da se pri glasbi in aranžmajih pojavljajo tudi drugi glasbeniki, kar nekaj jih je. Kaj je razlog?

“Ne poznam resnega kantavtorja, ki za snemanje albuma ne bi potreboval še drugih ljudi. Tudi čigre za klasični kantavtorski album zgolj s kitaro in z glasom. Če drugega ne, potrebuješ vsaj dobrega snemalca.”

Pohvalno se sliši, da staviš na pristno slovensko besedo, četudi kot diplomant študija angleškega in nemškega jezika kar kličeš pa kakšnem tujem lingvističnem podvigu.

“V angleščini sem pisal le v osnovni šoli, ker se mi je zdelo, da se tako bolje sliši. Kar je tudi držalo, saj bi stvari, ki sem jih takrat pisal v angleškem, v slovenskem jeziku zvenele še veliko bolj neumno. V nemščini sem veliko pisal med študijem. Takrat sem namreč prebiral nemške avtorje. Za razliko od slovenščine, jezika, ki sem ga uporabljal za vsakdanje pogovore, je bila nemščina jezik, v katerega sem se lahko na nek način skrila ter pisal pesmi ali krajše prozne tekste kot nekakšen skriti dnevnik. Pred kratkim sem nastopil na prireditvi Goethejevega instituta in so me prosili, da zapojem tudi nekaj pesmi v nemščini. Svojih nemških skorajda nimam. Izbrskal sem dve, v epilogu pa sem izvedel še pesem nemškega kantavtorja Hannesa Waderja.”

Tudi v času, ko besedila praktično niso pomembna, staviš torej na domači jezik.

“Tisti, ki jim besedila niso pomembna, niso moja ciljna publika. Skrajno neumno bi se počutil, če bi vedel, da sporočam nekaj, kar nikogar ne zanima. Na srečo so še ljudje, ki se jim zdijo tudi besedila pomembna. Sicer ne bi imelo nobenega smisla, da še počnem, kar počnem. V tem primeru bi raje pisal instrumentalno glasbo kot pel neke neumnosti. Jezik je pač sredstvo, sistem znakov - tako, kot so barve le sredstvo za izražanje. Meni je pač slovenščina trenutno najljubše sredstvo za pisanje pesmi, ljudje, ki me poslušajo, še najbolje razumejo slovensko. Če bi pel Nemcem, bi pač pisal v nemščini.”

Kako bi ljudi lahko znova prepričali, da bi se posvetili pesmi kot takšni, torej, da bi znali poiskati besedilo?

“Glasba je postala zvočna kulisa, v kateri so besede postale odveč.

Navsezadnje je bilo že vse povedano - in to veliko bolje od tega, kar napišem sam. Kljub temu je pisanje besedil in ustvarjanje glasbe v prvi vrsti potreba po lastni izpolnitvi. Šele potem razmišljam o tem, da bi rad, da nekdo moje pesmi tudi sliši. Nekatere pesmi bi lahko ostale tudi doma in dovolj bi bilo, da bi jih slišala samo ožja družina. Ljudi ‘prepričati v kar koli’ se pač ne da. Vsaj ne na silo. To se zgodi spontano ali se ne zgodi! Današnji povprečni glasbeni konzument je prenasličen z raznim zvočnim balastom - in to dejstvo je sprejel za nekaj vsakdanjega, kot nakup v trgovskem centru. V resnici je sit tega. Po tistem sanja o nečem drugem. Verjamem, da bo nekoč obsedel in si zaželel ob kapljici rujnega poslušati nekoga, ki bo igral na kitaro in pel svoje pesmi.”

V svojih besedilih zvesto ohranjaš tudi ironične prvine. Je to spontano, pride samo po sebi, ali se trudiš z izbrane distance poiskati te principe?

“Najbrž pride samo po sebi - ironija je del značaja. Morda s tem ustvarjam neko distanco do teme. V tistih izrazito kantavtorskih je tega še več. Tukaj so pomembni tudi aranžmaji in se morda komu celo zdi, da tako besedila ne pridejo dovolj do izraza.”

Pomembnost, razkošnost aranžmajev se vidi/sliši tudi v razširjeni zasedbi, ki sodeluje pri albumu.

“Aranžmaji niso moje delo. Tu sem popolnoma zaupal Simonu, ki ima izreden čut za te stvari. Večino materiala sva preizkušala skupaj, vendar je bil na koncu on tisti, ki je imel pregled nad vsem in je točno vedel, kako naj bi stvari zvenele. Skladb sva se lotila po sklopih. Najprej sva ugotavljala, katera zasedba bi bila potrebna

Stran / Page: 14

Doseg / Reach: 105000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 818 cm2

Kazalo

2 / 2

za posamezno pesem, potem pa sva te glasbenike poiskala. Večino sva poznala že od prej, saj sva z njimi sodelovala že v različnih projektih. Po potrebi sva kasneje odvezemala ter dodajala stvari. V kantavtorskem smislu Iz dneva v dan tako sploh ni kantavtorski album!"

Za kantavtorje so dovolj samo stol, kitara, kozarec vina ... Ali pač ne?

"Seveda je dovolj. Želel sem pač poskusiti še nekaj drugega. Vsak kantavtor si kdaj zaželi tudi kaj bolj električnega ali celo elektronskega."

Iz tega zornega kota je torej moč razumeti tvoje 'rockanje' na albumu - tudi ska ti ni tuj. Od kod želja po tej žanrski pestrosti?

"Nastala je povsem spontano. Enako velja za besedila in pesmi. Res je, pesem v ska maniri v tej nabirki najbolj izstopa. Vsaka od teh pesmi je stilsko drugačna, odvisno pač od besedila, melodije, atmosfere ..."

Hkrati je zanimivo, da na albumu ni pesmi, ki so ti lani prinesle "srebrno kanto" na Kantfestu v Rušah ...

"Te pesmi ne sodijo v to zgodbo. Hranim jih za naslednji album, ki bo povsem kantavtorski: kitara, glas, stol in kozarec vina ..."

Na prihajajočem zboru kantavtorjev v Rušah ne boš nastopil. Ti je zmanjkalo materiala? Je bilo preveč dela z aktualnim albumom?

"Ne eno ne drugo. Materiala je dovolj. Pesmi nastajajo ves čas, le za snemanje zmanjka časa in denarja. Kar se tiče Kantfesta, sem sodeloval že štirikrat in sem na njem trikrat prejel nagrado. Čeprav je festival tekmovalnega značaja, gre v prvi vrsti za druženje. Letos sem se odločil samo za druženje."

Preden se posloviva, kako sam vidiš kantavtorsko sceno pri nas - kje vidiš/najdeš svoj prostor pod slovenskim soncem?

"Moram priznati, da nikoli nisem razmišljal o tem, kaj sem, dokler se nisem prvič prijavil na kantavtorski festival. Sem pač nekdo, ki piše, poje in igra svoje pesmi. Če je to kantavtorstvo, sem pač kantavtor. Nekaj vmesnega. Niti ne pesnik niti ne pravi glasbenik. Saj to je menda kantavtorstvo? Wolf Biermann, nemški kantavtor, je nekdaj v začetku 60-tih iskal izraz za to, kar počne, saj v nemščini

takrat še ni bilo izrazov kot sta 'poet-chanteur' ali 'songwriter'. Tako je iz izraza 'Stückeschreiber' (pisec iger), katerega je uporabljal njegov vzornik Brecht, izpeljal skovanko 'Liedermacher', ki se je na nemškem govornem območju prijela vse do danes. In s kančkom ironije je razložil, da je to nekdo, ki sicer ne zna peti, a tudi kitare ne zna dobro igrati.

Če ne bi bilo neumornega Petra Andreja in Kantfesta v Rušah, bi mislili, da je to neka izumrla vrsta. Veliko jih je, vendar tiste,

ki jih res poznamo, lahko preštujemo na prste ene roke. Pred leti sem dobil v roke posnetke Zdeneta Vodopivca. Neverjeten je bil. Pa skoraj nihče ne ve zanj. Prepričan sem, da je še veliko takih. Ali obstaja kakšna kantavtorska scena, ne vem. So posamezniki, ki vztrajajo na njej že od nekdaj, igrajo z različnimi zasedbami ter kdajpakdaj nastopijo sami s kitaro. Pred nekaj meseci smo se v Ljubljani na okrogli mizi pogovarjali o kantavtorstvu, o tem, kaj smo in kam gremo. A nekega odgovora nismo našli."